

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Adolescens Academicvs Svb Institvtione Salomonis

Musart, Charles

Dvaci, 1633

Cap. II. Prodigalitas temporis & rei propriæ, Aleæ, chartæ pictæ,
sphæristeria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-49007](#)

Temporis et pecuniarum prodigalitas. 12

Interea volat irreuocabile tempus.

*****

SYMBOLI EXPLICATIO.

Quid agis perdite Adolescens?
siccine tu rem omnium fortuna-
rum pretiosissimam tempus prodi-
gis? sic cum tempore male profuso
etiam virtutis atque eruditioinis ia-
cturam facis? & ridens quidem, ac
ludibundus? nescis nimirum, nec
sentis quidem quantum perdas; &
rides corue, cras cras: & nugaris re-
trograde cancer, eo eo. nihil pro-
moues hodie, ac ne cras quidem.

Atqui bis terve miser mihi vide-
ris. primùm quia tempus abijcis, vt
quisqulias, & rem nihili, quām olim
caro pretio redimi posse voles serò.
Deinde, quòd ipse nunquam frugi
aut rei alicuius homo sis euasurus:
postremò, quòd vt temporis & vir-
tutis, atque scientiarum, ita tuarum
fortunarum prodigus sis nepos.

Quot, & quoties in Academijs
O 4 vidi-

vidimus è tabula lusoria nudos ve-
lut ex infami naufragio ægrè emer-
sisse? nondum dixi animi damna:
quot in aleis pictisve chartis, aut
puncta, aut notæ, tot & plura insunt
vitia: mendacium, perjurium, blas-
phemiæ, doli, rixæ, contumelïæ,
verberationes, cedes etiam non-
nunquam. an eæ satis graues causæ
videntur; vt fortunarum, animique
Iesus illos exitiales, sapiens Salomon
exagitet atque perturbet? at tu quod
hec omnia nihil pensi habeas, iam
non mihi miser videre, sed miseri-
mus.

CA.

CAPVT SECUNDVM.

Prodigalitas temporis, & pecuniarum.

M O N I T V M.

Tempori parcito,
Rem propriam vetitis
Lusibus ne perdit.

S A L O M O N.

 Vi seztatur otium, stultifimus est. Prou. 12.

Qui seztatur otium replebitur egestate. Prou. 28.

Egestatem operata est manus remissa. Prou. 10.

Anima dissoluta esuriet. Proverb.

10.

Stultus complicat manus suas, & comedit

comedit carnes suas. Ecclesiast. 9.

*Qui mollis & dissolutus est in opere
suo frater est opera sua dissipantis. Pro-
verb. 18.*

MENTIS SALOMONICÆ

INTERPRETATIO.

§. I.

*Vitam in comparandis artibus bre-
uem, otium breuiorem facit.*

REDE Galenus de rebus medicis li-
brum scripturus quasi proemij
loco præmisit vitam breuem esse, artem
longam: ut scilicet ex qui nostri exigui-
tate, rerum vero discendarum varieta-
te, ac copia ad studij diligentiam exci-
taremur: ac vitam quidem nostram bre-
uem esse intelligemus, et si longissimum
ei spatum indulserimus, si cogitemus
longum esse non posse, quidquid est fi-
nem aliquando habiturum: deinde si de
longissimæ ætatis id est 70. 80. summâ,
infan-

infantiæ, ac pueritiæ inertes annos, senectæ damna, somno impensas vices, cibo, alijsque necessarijs negotijs permisum tempus detraxerimus: comprehendemus profectò vitæ partem studioræ actioni relictam perbreuem atque ad paucos annos contractam. Neque tamen usque adeò naturam accusare debemus quod cæteris animantibus matrem se dederit, ceruis, coruis, cornicibus multa sacula concesserit; nobis vero tanquam improba nouerca viendi spatium contraxerit: Sapienter enim Seneca; *Non exiguum temporis habemus, sed multum perdimus: satis longa vita est, & in maximarum rerum consecutionem data, si tota bene collocaretur: sed ubi per luxum & negligentiam defluit, ubi nulla bona res impenditur, ulimâ demum necessitate cogente, quam ire non intelleximus, transisse putamus: sicut amplè regia opes, ubi ad malum dominum peruenierunt momento dissipantur & quamvis modice, si bono custodi tradita sunt, increscunt: disponenti multum patet; vita si scias uiri, longa est. At ut nescit, qui præmisso sibi tempore abutitur inerti, ac desidi otio: quā in re peccant hominum multi: tum verò iij gravius, qui adolescentiam integerrimam totius vitæ partem sibi elabi, ac eripi nullo*

Lib. 2. de
breuit.
vitæ.

nullo prorsus suo emolumento patiuntur: atque inter adolescētes delinquunt
grauissimē, qui in Academiam tanquam
in emporium missi, ut doctrinæ opes
studio partas domum reportent, nihil
agunt minus, quād id cuius causā cha-
rissimæ patriæ sinu egressi ad peregrina-
nas v̄rbes, ciuesque ignotos appulerint;
ijs persimiles, qui cum nundinarum
causā longos, difficilesque mariū tra-
ctus enauigarint, in littore conchiliis
legendis, aut carpēndis in prato floribus
ludunt. Placetne S. Bernardum de
flagitiosa istorum Adolescentium osci-
tantia declamantem audire? Nihil, ait,
preciosius tempore Eheu! nihil hodie vilis
inuenitur, transiunt dies salutis & nemo re-
cogitat; nemo sibi perire diem & nunquam
redūtarum causatur: sed sicut capillus de
capite, sic nēi momentum peribit de tempore.
Nemo vestrum parui est: met tempus, quod
verbis consumitur otiosis: volat verbum ir-
revocabile volat tempus irreparabile: non
aduertit inspiens quid amittat. Licit fabu-
lari, dicūt, donec hora prætereat, id est, donec
prætereat hora, quam tibi ad agendum pœni-
tentiā, ad obtinendam veniam, ad acqui-
rend. in gratiam ad promerendam gloriam
misericordia conditoris indulserat! ô! donec per-
transiat tempus, quo diuinam propitiare de-
bueras

Serm. ad
Schola.

beterrat pietatem, properare ad Angelum
socutatem, suspirare ad amissam hereditatem,
excitare remissam voluntatem, flere
commisssam iniquitatem. Ita ergo illi tem-
pus, ut quisquilius & algam, remque
nullius pretij projiciunt.

§. II.

*Nulla grauior iactura, quam
temporis.*

ATqui contra rectè censebat Ber-
nardus, nihil esse pretiosius tem-
pore: nimirum, quod Zeno dicere so-
lebat, nihil deest homini magis, quam
tempus, siue (quod idem addebat) quia
nulla ipsius sit mora, cum continuò de-
fluat: siue quia, ut aliud dixit, alia res
amissæ reparari possint, tempus nun-
quam, siue, quod maximè ducendum
puto, quia bono usu temporis summæ
diuitiæ, summi honores, cælum, &
Deus ipse comparantur. Verum quam
paucos mihi dabis, qui istud pretium
tempori ponant, qui diem estiment, qui
temporis parsimoniam magnum patri-
monium putent: in paucis fuit Plinius
ille maior Polyhistor dictus. Amicum
exceperat cœnâ, hic cum lectorum men-

ſæ

ſæ quædam relegere iuſſiſſet, intellexe-
rasne? inquit Plinius: poſtquam ille an-
nuerat, cur igitur, ſubijcit, reperi im-
peras? amplius decem verſus hæc tua
interpellatio nobis ſurripuit, ô egre-
giam famem inter epulas non edendi
magis quam diſcendi! ergo ille momen-
tum amittebat inuitus, tu, mi Adolescentis,
non raro integras hebdomadas
proiçis, ille ex veteri parcœmia. $\chi\varrho\nu\tau$
 $\Phi\epsilon\delta\gamma$, parcendum eſſe temporis arbitra-
tur: tu vitam iplam prodigis.

§. III.

Damna ex otio.

AT meminiffe ſaltem oportebat animorum, atque agrorum ſimi-
lem eſſe culturam; diſcipulorum atque
agricolarum parem quoque eſſe debere
rationem: nulla pars anni agriculturæ
vacat; Autumno, & hyeme fodit, arati-
tur, ſeritur, vere putantur arbores, æsta-
te fruges metuntur: neque illa melliſſ
ſequitur, niſi labores iſti præceſſerint:
non enim ſic fruges naſcuntur, ut herbæ
noxiæ: hæ, et ſi nihil agas, ſuccreſcunt,
imò luxuriant, illę niſi ſudore non pro-
ueniunt. Ita mente captus es, ſi reris
otioso

otioso tibi ac temporis prodigo amplam eruditionis ac virtutis supellec-
tum obuenturam.

Vides iam credo quò ista sapientis verba pertinent, *Qui sectatur otium, si ultissimus, qui sectatur otium replebitur egestate, egestatem operata est manus remissa: tum istud ad extremum: Anima remissa esuriet.* Et temporis fortasse (et si res ista, ut dixi, pretiosissima sit) iactura tamen foret vulgo tolerabilius, si alia ex otio mala minime orirentur, maxime egestas ac fames; nam vitia, quorum otium fœcunda est parens ac nutrix, breuitatis studium facit, ut silentio preteream. *Quid enim? otiosi illi ne nihil omnino agere videantur? in negotioso flagitio se occupant manibusque complicatis aut inaniter tempus terunt, aut spensionibus fortunas exponunt, aut ipsi expositi ad unius aleæ iactum multorum dierum collusitant nihilo futuri ditiiores, si vicerint, quam si perdiderint: cum lucrum omne in carnes, coquos, culinas, & cellas tandem profundendum, dissipandumque sit: quod insanum quoddam genus est stultitiae simul & effeminatæ prodigalitatis sapientis iudicio. Stultus, ait Salomon,*

complicas manus suas, & comedit carnes

suas.

*suas. Et alibi. Qui mollis, & dissolutus est
in opere suo, frater est dissipantis: tantum
ergo abest ut homines isti res suas au-
geant, decoquunt atque dilapidant. Ve-
rū quoniam huc iam delaphi sumus
illas otiosorum peruersas actiones si-
gillatim persequamur, atque aleam im-
primis perniciosissimam ludendi insa-
niam exagitemus tantisper, si placet.*

§. IV.

Alea.

Aleam non modò leges vetuerunt:
sed aleatores præterea infamia
notatos esse voluerunt. Ab hoc lusu
Octavius Cæsar iuuenis ignominiae la-
bem contraxit, vulgatumque de eo sal-
sum istud distichon:

*Post quam bis classe vietus naues perdidit;
Aliquando ut vincat ludu assidue alea.
Vituperatus quoque Caligula, qui cum
plurimis flagitijs esset infamis, eo etiam
laborauit, quod non contempserit ex
vnu alea quæstum facere. Chilon Lace-
dæmonius fœderis ineundi causâ Co-
rinthum missus cum principes ciuitatis
alea occupatos reperisset, statim infe-
cto negotio pedes ad suos retulit, pro-
nuncians,*

Suet. in
Octavio.

Suet. in
Caligul.

Fern. I. 4.
cap. 32.
de temul.

huncians, se gloriam Spartiarum, tum
quidem gliscentem nolle aliâ maculâ
inobscurari; ut diceretur Spartanos
cum aleatoribus societatem iniisse.
Tritum quoque pro homine infami o-
lim adagium istud fuit, optimus aleator,
id est rapo nequissimus; celebratum que
pridem etiam hoc Publij Mimi carmen,
Aleator quantus in aleæ arte est, tanio ne-
quior est. Iure igitur Vlpianus ex Præ-
toris edicto in eum animaduerti vult;
qui compulit aleâ ludere, ut aut mul-
ctetur, aut in latumias, vel vincula pu-
blicè ducatur. Statutum præterea, ut si
is, qui ad ludendum aleâ habitationem
præbuit, verberetur, iniuriarum actio
denegetur. Denique Iustiniani Impe-
ratoris Sanctissimi extat constitutio,
quâ prohibetur ludere in publicis, pri-
uatisque edibus, aut locis: imò vel lu-
dentes spectare; adeò reipublicæ, priua-
tisque hominibus perniciosus hic lusus
habitus. Apud Turcas ipsos quocunque
genere ludi depositâ pecuniâ ludentes
ignominia notâ afficiuntur primùm,
deinde si pergunt, grauiore suppicio;
Apostolorū severissimos canones à sex-
ta Synodo sanctè receptos, ipsiusque
sextæ Synodi rigidas contra aleam le-
ges, dœnasque institutas prudens omitt-

P to,

In Ethic.
to, quod eae res personas Deo sacras tantum perstringant. Aristotelem, & Platonem duo precipua Philosophiae nomina preterire non possum, quod eorum auctoritas apud Academicum Adolescentem plurimum valere debeat. Ille aleatores vocat fures, & latrones il-liberales, quod in turpi lucro occupentur, & quæstus causâ etiam probra sustineant: Plato autem ut reliquas pernicio-sas artes; ita aleam dixit à dæmone, quem Theut appellat, ex cogitaram fuisse, atque in Thamum Ægypti Regem primum delatam.

Audio quid obijcas. Adiaphana, in-quis, res est, alea, & criminè, aut flagi-tio vacans: ut satis mirari non possim, quid tot bonis istis viris in mentem, buccamque venerit, quod rem à pecca-to immunem tam grauibus sententia-rum, pœnarumque aculeis configant: ego verò ludo aleâ, & è flore etatis, at-que Academiæ multi mecum, ne que cre-dimus ita esse damnados, ut quia aleo-nes sumus, videamur omnibus flagitijs cooperti, & in insulam, aut orbem vlti-mum tanquam vitiorum monstra de-portandi.

Opportunè occurrit hic iterum diui-nus iste Plato, quem paulò ante cito-ram,

Vide Dio.
gen.
Laertium.
Femel.
sup.

ram. Fertur is olim Adolescenti, quod alea lusisset, grauiter reprehenso, istudque obiectanti, ob rem parsam obiurgas, acutè respondisse, at parum non est otio, plurimisque flagitijs assuescere: censebat vir sapiens non leue esse placulum, ei rei operam dare, cui vacare nequeas, nisi idem flagitiofissimus esse velis. Propè similia Alexandrum magnum simili in causâ respondisse author est Plutarchus, ex amicis quosdam mulctarat ob aleæ usum, lusum que: id illi male ferabant quod dicerent lusisse se tantum, quod coique etiam viro bono licebat: non ludunt, subiicit Alexander, qui fortunas, liberosque ipsos pictis tabulis, ossibusque notatis, id est, aleæ unius arbitrio permittunt.

Aduerte hic mihi queso animum, ad ea, aut mala, aut damna, quæ cum aleæ ludo sic coniungi solent, ut vix unquam abscedant, intelliges profectò non adeò leue esse hoc flagitium, ut quidem arbitraris.

Sanctus Cyprianus contra aleatores librum integrum conscripsit. Vbi inter alia hoc habet. *Aleæ tabula est Diaboli venibulum, & delicti vulnus insanabile, ubi Diabolus presto est ad capiendum submissus, & cum ceperit, de captivo triumphat, illic*

P 2   perfidia

perfidia, falsa testimonja, illic dementia, furta venale perinrium, colloquium serpentum, satisne? illic rabiosa amicula, illic atrocissimi sceleris fraternitas discordans illic conuira, & audacia saua, & mens in ana, & fera impatentia, tum vel vehementiori quodam spiritu incensus exclamat. O aleatorum noxia, dentaria, & pigra nequitia! o manus crudeles & ad periculum sui armata! qua bona paterna, & opes anorum sudore quaestas ignominioso studio dilapidant.

Denique de libidinibus subiicit. Est & quanta ipso aleatores cum prostituti mulieribus nocturnas vigilias clausis foribus celebrant: hic concrepat aleæ sonus, illic silencio operiur incestus: hic sine ullo dignitatis sua respectu, pestifero studio cedere bonis suis cogunt, illic secreto mortale venenum, bibuntur.

Operæ pretium est Ambrosium quoque audire aleæ fortunam, vitia, damnaque graphicè describentem. Varios, inquit primò sors ludii euentus, ad diversos sàpè transfertur victoria, stipendiisque eius virissim, atque arumna militantur, omnes videntur, & vincunt, fænator solus acquirit, penes alios mane nomen manet, quod vicerint penes fænatorem solus fructus est non annus, sed momentarius, fænatoris solum lucrum

lib. de
Tobia c.
xi.

lucrum in omnium detrimento; illis solis est
usura victoria: videoas reliquos subito egētes,
repētē diuitias, deinde nudos, singulis iactibus
statū mutātes, versatur enim eorum vita ut
tessera, voluitur census in tabulā, fit ludus de
periculo, & de ludo periculum; quot proposi-
tiones, tot proscriptiones: clamor plaudētum,
fletus despoliatorum; sed & hos creditor, ut
Tyrannus damnat unumquemque sorte ca-
pitali, agitat hastas, feralem instituit de sin-
gulorum exunijs auctionem; vita igitur hanc
aleam reclīus dixerim, quam pecunia; sub
momento fertur, quod valeat in aeternum.
Recte igitur S. Antonius Florentiæ
Archiepiscopus pronunciauit, tot cri-
mina ex ludo eiusmodi nasci, quot in
taxillis numerantur puncta.

Primò enim inest aleæ infinita tem-
poris prodigalitas, non exiguum dam-
nū, si quis rerum pretia bene æstimet.

Secundò nugæ, & ioci, ijque ferè
turpes, ideo enim qui aleam damnant
aleones ferè cum libidinosis, ventrique
deditis coniungunt. *Quis hoc, inquit Catullus,* potest videre, quis potest pari, nisi
impudicus, & vorax & aleo? notum que
illud Horatij.

*Quem damnosa Venus, quem præcepit alea
nudet.*

Tertiò voluuntur hic mendaçiorum,

imò periuiorum plausta, plurimi dolii, perpetuae fraudes, vbi istud impudenter iactatur: dolus, an virtus, quis in hoste?

Quartò sequuntur furta, & rapina, neque mediocres, sed ingentium prædiorum, totiusque patrimonij fœda naufragia, nec enim quod Iuuenalis plangebat, *Loculis comitantibus itur ad catum tabule: positâ, sed luditur arcâ: certè de Germanis scribit Tacitus, equisq; aleâ insanissæ, ut cùn omnia perdidissent, extremo, ac nouissimo iactu de libertate, ac corpore contenderent: quæ verò hinc miseriæ, & angustiæ familiarum proueniant, nemo non videt.*

Quintò ne superis quidem parcitur, audiuntur blasphemæ voces, & insanæ perdentium contra cælos furia. His denique adde superstitiones, sortes, maleficia, & (quisenim enumerandi sit finis?) rixas, pugnas, verberationes, homicidia. Si quidem vt Lyricus cecinit, *Ludus gennie erupidum certamen, & iram. Ira eructis inimicitias, & funebre bellum.* Quæ cùm ita sint, laudandum Magni Ludovici primi Francorum Regis istud, in re, quæ parua videri possit, egregium facinus. Comitem Auionensem fratrem suum cum nobili viro ludere aleâ audierat,

*Horat. 1.
epist. 19.*

uerat, affixus tum erat lecto, ex corporis
egritudine; nec mora, se strato eger pro-
ripit, difficileque passu iter prætentans
in locum, vbi ludebatur, prorepit, ta-
bulam lusoriam, picta notulis ossula, pe-
cuniæ quoque depositæ partem motæ
vehementer bile per fenestram paten-
tem in subiectum mare abicxit: tanto
pro flagitio vir ille sanctissimus aleam
habuit. Neque alio loco habuisse cense-
ri debet Sanctus nostri Ordinis parens ^{In vita}
Ignatius, quem accipimus, cum in Hi-
spania esset, conatum fuisse acri studio,
ut è solo patrio aleam omnem protur-
baret. Verum de aleâ iam pro instituto
satis.

Sextò porro alearum nomine in iure
tum ciuili, tum Ecclesiastico, meliorum-
que scriptorum sententia comprehensi
censentur ludi omnino omnes, qui à
casu fortunaque pendent: cuiusmodi
sunt iactus Tesserarum, Talorum, Astra-
galorum, Chartarum lusoriarum, &
Scachorum, siue Latrunculorum. Beati
saltem Damiani viri sanctimonia & eru-
ditionis laude præstantissimi opinione.
Sed de latrunculis, alijsque eiusdem
sortis lusibus, quicquid demum alijsen-
tiant; ego sane pictas illas Chartas, non
fero, parique ferè loco habendas arbi-

P 4 tror

tror atque Aleas: primùm quòd similis
& par in vtrisque profusio tum temporo-
ris tum fortunarum. Deinde quòd in
pictorum foliorum studiosis æquè ac
aleatoribus, mendacia, periuria, iniuriæ,
blasphemia, scurrilitates, rixæ, pu-
gnæ, immensa quædam ludendi, per-
dendi, peccandi, materies & insanus fu-
ror. Quare quæ superiùs contra Aleas
grauiiter ab autoribus, & à me allata
sunt, paucis mutatis in lusorias Chartas
quadrant, tum verò maximè versus ille
Poëtæ elegans, nisi ad fœdum amorem
transtulisset.

Quid.

*Tunc sumus incanti, studioq; aperimur
en ipso,*

*Nudaq; per lusus pectora nostra pa-
tent.*

*Fra subit deforme malum, lucrique, cu-
pido*

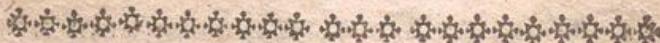
Jurgiaq; & rixa, sollicitusq; dolor.

*Crimina dicuntur, resonat clamoribus
æther,*

Inuocat iratos & sibi quisque Deos.

*Nihil necesse est cetera persequi: cum
nihil sit clarius, quàm Adolescentes
istorum foliorum studiosos maximè es-
se Philosophicarum chartarum osores,
ita verò prodigos ac perditos: vt cum
studijs honestis omnia negent, noctes
tamen*

camen insomnes agant ludendo; neque
inde abstrahi se sinant, nisi nudi ac in-
uestes ut anguillæ extiterint; atque uti-
nam etiam cedes & homicidia non eue-
nian! non ero igitur longior. Audiatur
tantum Salmanticensis Academiæ san-
ctissima lex *Moribus omnium Magistri*
Scholæ diligentissime invigilent: ut quem pro-
nun in vita, & turpes vocos, taxilos, aut
chartas esse compererint, hunc primum
obiurgent, sin pergit, in custodiam
coniugiant; O legem, inquis, non Ly-
curgi, non Solonis, sed Draconis cu-
iuspiam & quidem tetro sanguine exa-
ratam! ita tu quidem: viri tamen sa-
pientissimi aliter iudicarunt, eadem
quoque, licet leuioribus pœnis propo-
sitis, sacro sanctæ leges Scholarum So-
cietatis nostre discipulis fixæ sanciunt,
puniuntque.

S P H O E R I S T E R I A.

Finio hoc caput, si de Sphœristerijs
verbum vnum fecero: nam ista huc
quoque pertinent: quia et si pilæ hic vo-
litent, aut iactentur (quem lusum supra
laudaui) in hacque exercitatione & ar-
tis

tis & motus sit plurimum: tamen, frequentior præsertim, Sphœristerij usus, peccat excessu temporis, pecuniarum, agitationis corporis: Neque pauciora multò vitia deprehendes in ijs, qui loca illa celebrant, quām quæ in chartarum lusoriarum studiosis, aut ipsis ferè aleonibus. Quare meritò tum Academias reætè institutæ vniuersim, tum speciatim studiosorum Societatis I E S V Scholæ Sphœristeria prohibet, suosque pœnis etiam decretis eorum aditu, usque interdicunt.

O R A T I O.

*Contra temporis & fortunarum
iacturam.*

Domine Deus, qui hominem non ad otium, sed ad laborem condidisti, iubelque ut operemur, dum dies est, cogitemusque noctem, in qua nemo operari poterit: da mihi per gratiam tuam; ut semper me rebus honestis occupem, tempusque rem pretiosissimam suis momentis expendam, utiliterque impendam ad honorem tuum, ad meam alio;

aliorumque salutem, ad pœnitentiam
scilicet agendam, ad obtainendam ve-
niā, ad acquirendam gratiam, ad pro-
merendam gloriam: da mihi præterea;
vt peccata mea eleemosynis potius re-
dimam, quām vt res meas lusibus vanis
& noxijs perdam; vt dicere cum Hiere-
mia possim, *Non sedi in Concilio lud n-
tium; sedebam solus:* & cum Sara filia
Raghuelis: *Nunquam cum lud nibus*
miscui me, nique cum his, qui in lunate
ambulant, partipem me præbui: Aleā im-
posterum te crucifixo, ac pro me patien-
te, ah nunquam ludam, eludam ve san-
guinem tuum, sanguinem, quo sub cru-
ce ludentes impios milites, & de tua ve-
ste lucrum captantes, aspersos video:
Aleam enim vel hæc sola tam sacrilega
impietas damnare Christianis pridem
debuit. Fac vt ita tum temporis ium re-
rum mearum rationem tanquam bonus
dispensator habeam, tibi que reddere
possim: vt in die Iudicij audire merear,
Euge serue bone & fidelis, quia in pauca
fueristi fidelis, supra multa te conſtituam, in-
tra in gaudium Domini tui. Amen.

SVM-